
[2010-2-RE](#)

CAUSA 2010-2-RE

Número de registre 24-2010. Recurs d'empara

AUTE DEL 15 DE MARÇ DEL 2010

BOPA núm. 18, del 24 de març del 2010

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 18 de gener del 2010, per la representació processal de les Sres. Isabel Pujol Riberaygua i Encarnació Riberaygua Sansa, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 14 de setembre del 2009 i contra l'aute de l'11 de desembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per considerar que s'han vulnerat els drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals invocats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que ordeni la retroacció del procediment en el moment en què es van produir aquestes vulneracions;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 28 de gener del 2010;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

Les Sres. Isabel Pujol Riberaygua i Encarnació Riberaygua Sansa com a propietàries d'un terreny identificat com a Roc de Paulet van presentar un recurs d'alçada davant el Govern contra la decisió del Comú d'Escaldes-Engordany d'incloure aquest terreny en el Pla d'Ordenació i Urbanisme de la parròquia en una zona decretada com a paisatge cultura de la Vall del Madriu-Perafita-Claror. Segons el parer de les demandants, les condicions d'ordenació, d'edificació i d'ús previstes en

aquest cas, que resulten del Decret del 26 de juliol del 2006, són molt restrictives i vulnerarien greument, en certs aspectes, els seus drets i els seus interessos.

Segon

El 20 de maig del 2008, la Comissió Tècnica d'Urbanisme va desestimar en tots els seus extrems aquest recurs d'alçada. Seguidament, les demandants van presentar una demanda jurisdiccional davant la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles en què sol·licitaven la revocació parcial del Pla d'Ordenació i Urbanisme d'Escaldes-Engordany, "declarant la inexistència de les limitacions dels drets urbanístics del terreny de la propietat de les meves mandants derivats de la declaració de la Vall del Madriu-Perafita-Claror com a patrimoni mundial i bé d'interès cultural; Subsidiàriament, declarant expressament el seu millor dret a ser indemnitzades i/o compensades per les limitacions que s'apliquin als seus drets urbanístics anteriors a aquella declaració. Si es mantenen els criteris que regulen la UA Suble 48, incrementar la volumetria edificable en la UA Suble 28 de forma a compensar el perjudici."

Tercer

El 16 de febrer del 2009, la secció Administrativa del Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual decidia "Desestimar la demanda promoguda per les Sres. Isabel PUJOL RIBERAYGUA i Encarnació RIBERAYGUA SANSA registrada en el Llibre de Protocol amb el Núm. AD-0212-2/2008; Declarar que la Resolució de la Comissió Tècnica d'Urbanisme núm. 67585/2008 del 29 d'abril del 2008, desestimària del recurs d'alçada interposat per les demandants contra el Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial d'Escaldes-Engordany aprovat pel Consell de Comú el 14 de novembre del 2007 (BOPA 16, XX) és ajustada a Dret i als fins que legitimen l'activitat administrativa; No efectuar especial condemna en costes."

Quart

La representació processal de les demandants va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència en què sol·licitava que s'acordés "revocar la sentència de primera instància per no estar degudament fonamentada" i que s'estimés "la demanda promoguda per aquesta part en primera instància en el sentit de revocar parcialment el POUPEE i declarar la inexistència de les limitacions dels drets urbanístics del terreny de la propietat de les meves mandants derivats de la declaració de la Vall del Madriu-Perafita-Claror com a patrimoni mundial i bé d'interès cultural, o bé subsidiàriament, declarar expressament el seu millor dret a ser indemnitzades i/o compensades per les limitacions que s'apliquin als seus drets urbanístics anteriors a aquella declaració."

Cinquè

El 14 de setembre del 2009, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que decidia "Desestimar el recurs d'apel·lació presentat per les Sres. Isabel PUJOL RIBERAYGUA i Encarnació RIBERAYGUA SANSA; Confirmar la sentència recorreguda i declarar que la resolució de la CTU del 29 d'abril del 2008, desestimària del recurs d'alçada interposat contra el POUP parroquial d'Escaldes-Engordany és ajustada a dret i als fins que legitimen l'activitat administrativa; De no efectuar cap condemna en costes."

De manera substancial, la Sala Administrativa considera que el Pla d'Ordenació i Urbanisme de la parròquia d'Escaldes-Engordany havia respectat el procediment previst per la legislació en vigor que cita. Així mateix, pel que feia referència al dret a ser indemnitzades, considera que l'article 6 de la

Llei general d'ordenació del territori i urbanisme estableix el principi de la no indemnització.

Sisè

La representació processal de les demandants va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que la sentència de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia havia omès de pronunciar-se en relació amb la seva al·legació relativa al fet que el Pla d'Ordenació i Urbanisme d'Escaldes-Engordany vulnerava la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme esmentada atesa l'edificabilitat real atribuïda a la UA Suble 48.

En aquest escrit sol·licita que “vulguin anul·lar la sentència núm. 74-2009 de data 17 de juliol del 2006, i retrotreure el procediment al moment anterior en què s'han produït les vulneracions del dret.”

Setè

L'11 de desembre del 2009, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va considerar que les demandants havien donat una referència general -i poc motivada jurídicament- sobre l'edificació global de la parròquia. L'examen d'aquest argument no era necessari per a la solució del litigi, ja que els textos legals citats en el fonament de dret tercer de la sentència eren suficients per rebutjar les pretensions d'aquesta part. A aquest efecte cita la jurisprudència del Tribunal Constitucional sobre el fet que la sentència s'ha de pronunciar i ha de presentar una motivació sobre “els aspectes essencials del contingut material del procés” (causa 2001-2-RE). En aquesta causa, el contingut essencial del procés era la qüestió de les “limitacions dels drets urbanístics del terreny” i és aquest motiu que s'ha resolt amb motivació suficient.

Per consegüent, en atenció a tot el que havia exposat, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va acordar “rebutjar l'incident de nul·litat, de no efectuar cap condemna en costes.”

Vuitè

El 18 de gener del 2010, la representació processal de les Sres. Isabel Pujol Riberaygua i Encarnació Riberaygua Sansa van presentar un recurs d'empara en què manifesta que la sentència del 14 de setembre del 2009 conté tres vulneracions clares dels drets fonamentals a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, considera que la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va ometre de pronunciar-se sobre el fet que la Batllia, tot i haver constatat l'error en el còmput global de l'edificabilitat de la parròquia, admès per totes les parts, no havia acordat revocar el Pla d'Ordenació i Urbanisme d'Escaldes-Engordany. Aquest argument constitueix un aspecte fonamental del contingut material d'aquest procés, i el Tribunal Superior de Justícia, en aplicació del principi de congruència, havia d'efectuar un pronunciament sobre aquest argument i resoldre els petits resultants del mateix. És cert que la missió del jutge consisteix en resoldre el litigi presentat, ara bé, en aquesta causa s'ha reduït clarament l'objecte del litigi, retallant i conservant únicament una part del petitum formulat per aquesta part en l'escrit d'apel·lació. El Tribunal Superior de Justícia no pot pretendre haver-se pronunciat sobre el fons del litigi, sinó únicament sobre el punt del litigi que ha delimitat, ja que el litigi a més de basar-se sobre la declaració de la inexistència de les limitacions dels drets urbanístics de les recurrents també qüestiona la legalitat del Pla d'Ordenació i Urbanisme d'Escaldes-Engordany i requereix examinar, en conseqüència, la seva revocació.

En segon lloc, considera que els arguments que consten en el fonament de dret tercer de la sentència impugnada no corresponen a cap dels arguments al·legats per les parts. Així doncs, utilitzar una argumentació nova sense aplicar el procediment de consulta prèvia, establert a l'article 29 de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal vulnera els drets fonamentals esmentats.

En tercer lloc, destaca una segona omissió efectuada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, en l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, per tal com aquesta part demanava la revocació de la sentència de la primera instància per no estar degudament fonamentada i no es fa esment enlloc d'aquesta petició, cosa que representa un motiu addicional a la vulneració dels drets fonamentals esmentats.

Per acabar, aquesta part demana al Tribunal Constitucional que “rebut aquest escrit, es digni admetre'l, i en virtut del mateix, vulgui, en el seu dia, dictar una resolució anul·lant l'Aute 39-2008 dictat pel M. I. Tribunal Superior de Justícia, així com la Sentència dictada per la Sala Administrativa del mateix Tribunal en data 14 de setembre del 2009 per haver vulnerat el dret fonamental d'aquesta part a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, i ordenant la retroacció del procediment al moment en què es varen produir aquestes vulneracions.”

Novè

El 28 de gener del 2010, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè les recurrents pretenen una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions d'instància i d'apel·lació, denotant-se de la lectura de les mateixes que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

El Ministeri Fiscal destaca que per protegir el dret a no sofrir incongruències omissives, els jutges i els tribunals han de valorar les pretensions formulades i els motius en els quals aquestes es fonamenten i les parts han de poder conèixer els motius de la seva decisió. És suficient que dels raonaments continguts en la resolució judicial es pugui deduir raonablement que l'òrgan judicial ha valorat les pretensions de les parts.

En aquesta causa, el litigi es basa únicament sobre les limitacions dels drets urbanístics del terreny afectat, propietat de les recurrents, derivades de la Declaració de la Vall del Madriu-Perafita-Claror com a patrimoni mundial i bé d'interès cultural. La sentència impugnada s'ha pronunciat de manera completa i fonamentada sobre aquest punt.

El Ministeri Fiscal recorda que, en virtut del vell aforisme *iura nova curiae*, els òrgans judicials no estan obligats a motivar ajustant-se totalment a les al·legacions de les parts i, a més, en aquest cas no hi ha cap privació o disminució de l'exercici real i efectiu dels drets d'al·legació i de defensa.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2010-2-RE.

Fonaments jurídics

Primer

La qüestió que cal dilucidar en aquest recurs d'empara és la de determinar si en la sentència 74-2009 del 14 de setembre del 2009, dictada pel Tribunal Superior de Justícia, i en l'aute 39-2009 (no del 2008, com assenyala per error el suplico del recurs d'empara) hi ha hagut una vulneració de

rellevància constitucional, que infringeixi els drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, consagrats a l'article 10.1 de la Constitució.

Segon

Les recurrents en empara entenen que aquesta vulneració s'ha produït. Addueixen els tres arguments anteriorment exposats en l'antecedent vuitè.

En primer lloc, consideren que el Tribunal Superior de Justícia havia d'haver-se pronunciat sobre el fet que la Batllia, malgrat haver constatat l'error en el còmput global de l'edificabilitat de la parròquia, no havia acordat revocar el Pla d'Ordenació i Urbanisme d'Escaldes-Engordany. Segons el seu parer, es tractaria d'un argument importantíssim, que no va ser resolt pel Tribunal Superior de Justícia en congruència amb l'argumentació al·legada. En opinió de les recurrents, el Tribunal Superior de Justícia no hagués hagut d'obviar un argument que estava desenvolupat en el primer punt dels fonaments del recurs. A aquest efecte, citen la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal; en particular el precepte del seu article 29 quan ordena resoldre congruentment amb les pretensions formulades per les parts i llurs al·legacions.

Davant d'això, s'ha de destacar que la sentència recorreguda dedica la totalitat del seu tercer fonament de dret a establir de manera molt detallada el règim jurídic dels terrenys en qüestió. Seguidament, afirma que l'anàlisi realitzada demostra que el Pla d'Ordenació i Urbanisme de la parròquia d'Escaldes-Engordany ha respectat el procediment previst en els textos esmentats i, per consegüent, s'ha de desestimar la demanda promoguda per les demandants de revocar parcialment aquest Pla i declarar la inexistència de les limitacions dels drets urbanístics en qüestió. Així doncs, el Tribunal, amb més o amb menys extensió o encert, sí ha recollit, argumentat i rebutjat aquestes al·legacions.

El segon argument de les recurrents es basa també en l'article 29 de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal. Segons el seu parer, aquest precepte hauria impedit al Tribunal motivar la seva sentència amb arguments no al·legats per les parts, sense sotmetre'ls abans a la consideració de les recurrents mitjançant una consulta prèvia per tal que poguessin formular noves al·legacions. En aquesta mateixa línia es reprotxa, igualment, que el Tribunal Superior de Justícia, en el fonament de dret tercer esmentat, hagi elaborat un raonament propi, que no és el mateix del de la sentència del Tribunal de Batlles. Tanmateix, és clar que el precepte de l'article 29 de la Llei esmentada només contempla com a possibilitat la de sotmetre la qüestió dels nous fonaments als litigants. I, en tot cas, és d'aplicació el principi *iura novit curia* per part del Tribunal, tal com el Ministeri Fiscal apunta en el seu informe.

El tercer motiu sembla ser una repetició de l'anterior, tot i que es formula mitjançant la remissió al punt quart de l'incident de nul·litat del 30 de setembre del 2009, com a greuge contra l'acte de desestimació. S'impugna aquí l'acte 39-2009 objecte de recurs pel fet que, en desestimar la nul·litat, no es va pronunciar respecte dels arguments referents a la revocació del Pla d'Ordenació i Urbanisme d'Escaldes-Engordany. També, es rebutja novament la utilització d'una argumentació no al·legada per cap de les parts; a aquest tercer argument, en realitat, se li han d'aplicar les mateixes reserves anteriorment apuntades; i addicionalment, la seva formulació poc clara en el recurs d'empara per remissió a l'incident de nul·litat anterior.

Tercer

A la vista dels tres motius d'empara al·legats, aquest Tribunal Constitucional estima que, ni

considerats de manera separada, ni en conjunt, susciten en realitat una vulneració de vertadera rellevància constitucional emparada per l'article 10 de la Constitució.

Convé recordar que aquest Tribunal manca de competència per decidir conflictes de mera legalitat ordinària o infraconstitucional com els que han estat plantejats en aquest cas. Aquesta no és la seva missió. Els preceptes al·legats, continguts en una llei infraconstitucional, com la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, han de ser interpretats i aplicats exclusivament pels jutges i tribunals ordinaris. I això ha estat així. Els seus mandats, inclòs el que fa referència a la incongruència omissiva, tan sols entren en l'àmbit de la jurisdicció constitucional com a cànon o paràmetre d'enjudiciament quan s'evidencia un incompliment de tal intensitat que vulnera el dret constitucional a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, amb infracció de l'article 10.1 de la Constitució. Això no ha succeït en aquest cas. I, el recurs d'empara tampoc és la via adequada per reobrir controvèrsies sobre el còmput de l'edificabilitat, la limitació o no de drets de propietat o la manera adequada d'argumentar i decidir aquestes qüestions.

Des d'aquest punt de vista, en un judici global sobre els problemes de fons i de forma abans esmentats, a aquest Tribunal li basta comprovar que les qüestions suscitées en l'empara que s'examina, han estat debatudes en les instàncies administratives i jurisdiccionals successives; s'han pronunciat la Comissió Tècnica d'Urbanisme, el Tribunal de Batlles i el Tribunal Superior de Justícia en dues ocasions, per tal com va dictar una sentència en el fons i un aute resolent l'incident de nul·litat d'actuacions. S'han seguit de manera correcta, prima facie, els procediments i els processos establerts; han estat presents en la litis els arguments al·legats; s'han sospesat i decidit pels òrgans judicials competents aquests problemes i qüestions, sense que s'hagi pogut identificar una incongruència omissiva de rellevància constitucional; tampoc s'ha pogut apreciar, del conjunt de les actuacions, una inconsistència lògica, ni arbitrarietat o indefensió, ni manca d'un raonament mínim o d'una motivació raonable que faci imperativa una decisió de fons basada en preceptes constitucionals per part d'aquest Tribunal.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit, per manca manifesta de contingut constitucional, el recurs d'empara 2010-2-RE, interposat per la representació processal de les Sres. Isabel Pujol Riberaygua i Encarnació Riberaygua Sansa contra la sentència del 14 de setembre del 2009 i contra l'aute de l'11 de desembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal de les recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 de març del 2010.

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

President

Vicepresident

Didier Maus

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

Magistrat

Magistrat